

5. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání a do škol

5.1. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání

Dojížd'ka je nejvýznamnější formou prostorové mobility.

Již popáté se při sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 zjišťovaly údaje o dojíždce do zaměstnání a do škol. Dojížd'ka je nejvýznamnější formou prostorové mobility a její význam umocnily společensko-ekonomické změny zahájené v 90. letech 20. století. Neméně významný vliv měla hospodářská krize z počátku 21. století.

Nové kategorie „zaměstnání bez stálého pracoviště“.

Vyjížd'ka do zaměstnání byla zjišťována u zaměstnaných osob bez pracujících studentů. Osoby, které neměly pevné místo pracoviště, ale pracovní dobu začínaly na stejné adrese (např. pracovníci v dopravě - řidiči aj.), uváděly místo nástupu do zaměstnání. Osoby, které místo výkonu zaměstnání často mění, jsou zařazeny do nové kategorie „zaměstnání bez stálého pracoviště“. V případě místa pracoviště se uváděla adresa místa výkonu práce (nikoliv např. sídla firmy).

Na otázku týkající se vyjížd'ky do zaměstnání neodpovědělo 38,0 % zaměstnaných osob, bez stálého pracoviště bylo necelých 5 % osob a u 2,4 % zaměstnaných osob nebylo místo pracoviště v České republice přesně specifikováno. Adresu pracoviště shodnou s adresou místa obvyklého pobytu mělo 14,7 % zaměstnaných osob.

V místě svého obvyklého pobytu mělo pracoviště 43,6 % z celkového počtu vyjíždějících.

Přesné označení svého pracoviště v Libereckém kraji uvedlo 73 294 osob. Necelých 32 tisíc osob z uvedeného počtu (tj. 43,6 % z celkového počtu vyjíždějících) mělo místo svého pracoviště v místě svého obvyklého pobytu. Mezi okresy Libereckého kraje nejlepší situaci vykázal okres Liberec, když 55,5 % z celkového počtu vyjíždějících realizovalo dojížd'ku v rámci obce. V Hlavním městě Praze v rámci obce docházelo 91,2 % zaměstnaných osob, ve Středočeském kraji 21,3 % osob.

Tab. 5.1.1 Základní ukazatele dojížd'ky do zaměstnání podle okresů

	Vyjíždějící z obce				Podíl vyjíždějících denně (%)	Dojíždějící do obce			
	celkem	v tom		denně		celkem	v tom		denně
		muži	ženy				muži	ženy	
Kraj celkem	41 305	23 866	17 439	34 564	83,7	35 072	19 606	15 466	30 254
v tom okresy:									
Česká Lípa	10 836	6 389	4 447	8 885	82,0	8 370	4 736	3 634	7 045
Jablonec n. N.	8 924	5 001	3 923	7 543	84,5	5 963	3 214	2 749	5 257
Liberec	13 325	7 870	5 455	11 324	85,0	13 691	7 901	5 790	11 829
Semily	8 220	4 606	3 614	6 812	82,9	7 048	3 755	3 293	6 123

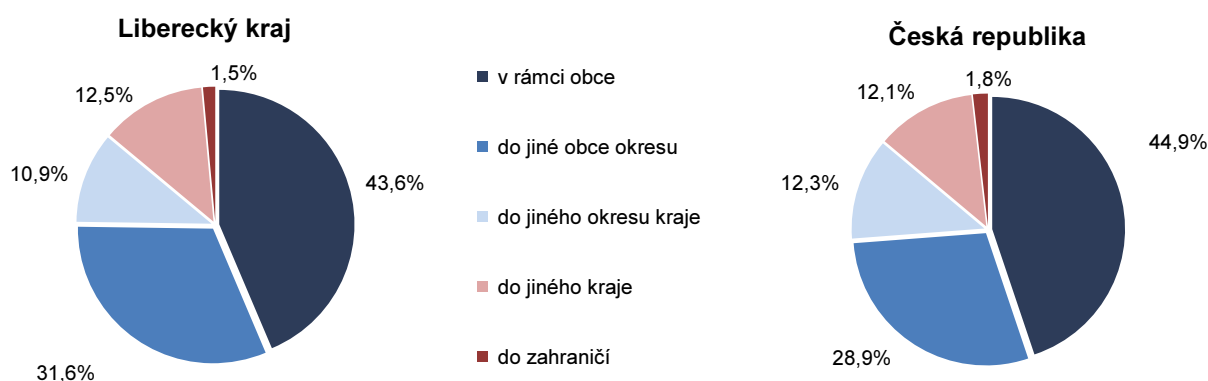
Více než 56 % vyjíždějících míří za prací mimo místo svého obvyklého pobytu.

Nadpoloviční většina vyjíždějících (41 305 osob, tj. 56,4 %) míří za prací mimo místo svého obvyklého pobytu a muži tvořili téměř 58 % těchto vyjíždějících. Převážná většina vyjížd'ky z obce (97,4 %) byla realizována uvnitř České republiky. Do zahraničí za prací vyjíždělo pouhých 1 072 osob, z toho 405 osob (37,8 %) z okresu Liberec. Nejvyšší podíl vyjíždějících do zahraničí mezi ostatními kraji České republiky vykázalo Hlavní město Praha (19,2 %), nejnižší Středočeský kraj (1,2 %).

V Libereckém kraji převažoval pohyb do jiné obce okresu.

Z pohledu prostorového typu vyjížd'ky převažoval v Libereckém kraji pohyb do jiné obce okresu (23 150 osob, tj. 56,0 % z celkového počtu vyjíždějících). Totéž platilo i u okresů našeho kraje – podíl těchto vyjíždějících dosáhl v okrese Liberec 62,0 %, na druhé straně v okrese Jablonec nad Nisou činil 45,4 %. Druhým nejrozšířenějším typem vyjížd'ky byla vyjížd'ka do jiného kraje (9 130 osob, 22,1 % vyjíždějících), třetím vyjížd'ka do jiného okresu kraje (7 953 osob, 19,3 %). Tyto typy pak jsou z pohledu okresů do značné míry ovlivněny jejich polohou. Zatímco u okresu Česká Lípa a Semily převažovala mezikrajská vyjížd'ka, u okresu Jablonec nad Nisou a Liberec meziokresní.

Graf 5.1 Struktura vyjížděky do zaměstnání podle typu vyjížděky

Tab. 5.1.2 Dojížděka do zaměstnání podle typu podle okresů

	Vyjíždějící z obce	v tom (%)				Dojíždějící do obce	v tom (%)		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje	do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj celkem	41 305	56,0	19,3	22,1	2,6	35 072	66,0	22,7	11,3
v tom okresy:									
Česká Lípa	10 836	59,3	7,8	30,2	2,7	8 370	76,8	7,1	16,1
Jablonec n. N.	8 924	45,4	39,5	12,7	2,3	5 963	67,9	27,7	4,3
Liberec	13 325	62,0	18,7	16,3	3,0	13 691	60,4	30,6	9,1
Semily	8 220	53,6	13,3	31,1	2,0	7 048	62,5	21,5	16,0

Nejvíce vyjíždějících osob u meziokresní vyjížděky směřovalo do okresu Liberec.

Nejvíce vyjíždějících osob u meziokresní vyjížděky směřovalo do okresu Liberec, jejich podíl dosáhl 52,6 %. Do okresu Liberec směřovalo z okresu Česká Lípa 93,6 % „meziokresně“ vyjíždějících, z okresu Jablonec nad Nisou 76,4 %, z okresu Semily 64,3 % vyjíždějících. V okrese Liberec zaměstnané osoby při výběru pracoviště upřednostnily okres Jablonec nad Nisou (49,7 % vyjíždějících).

Pomineme-li Hlavní město Prahu, pak nejvyšší podíl vyjíždějících do zaměstnání do jiné obce okresu vykázal Zlínský kraj (69,8 %), nejnižší Středočeský kraj (36,8 %); u vyjížděky do jiného okresu kraje dominuje s 45,7% podílem Jihomoravský kraj a na druhé straně žebříčku se umístil s 12,1% podílem vyjíždějících Středočeský kraj. Do jiného kraje České republiky směřuje 80,8 % z celkového počtu vyjíždějících do zaměstnání mimo obec z Hlavního města Prahy, v Moravskoslezském kraji podíl mezikrajské vyjížděky dosáhl 7,1 %.

Do Libereckého kraje za svým zaměstnáním dojíždělo 35 072 osob.

Do Libereckého kraje za svým zaměstnáním dojíždělo 35 072 osob, z toho 86,3 % z nich sem směřovalo denně. Mezi dojíždějícími opět z téměř 56 % převažovali muži. Z prostorového hlediska dvě třetiny zaměstnaných dojížděly z jiné obce okresu, 22,7 % z jiného okresu kraje a 11,3 % z jiného kraje. Okres Česká Lípa vykázal nadprůměrný podíl zaměstnaných osob dojíždějících z jiné obce okresu (76,8 %), okres Liberec pak vysoké zastoupení dojíždějících z jiného okresu kraje (30,6 %). Do dvou hraničních okresů Česká Lípa a Semily mířilo nejvíce osob z jiných krajů (16,1 %, resp. 16,0 %).

Tab. 5.1.3 Vyjíždějící do zaměstnání podle velikostních skupin obcí

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200–499	500–999	1 000–4 999	5 000–19 999	20 000–49 999	50 000 a více
Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště	41 305	834	3 042	7 486	11 103	8 965	5 732	4 143
z nich vyjíždí (%):		2,0	7,4	18,1	26,9	21,7	13,9	10,0
do jiné obce okresu	56,0	66,5	63,6	70,9	66,2	58,4	28,5	27,1
do jiného okresu kraje	19,3	13,5	15,5	13,7	14,1	13,9	37,7	33,1
do jiného kraje	22,1	17,9	19,6	14,0	18,0	25,3	29,4	33,6
Podíl vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště (%) ¹⁾	37,9	68,6	64,6	65,7	52,3	41,7	27,3	14,8
Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících (%)	83,7	87,4	86,7	86,7	84,2	83,5	79,8	79,7

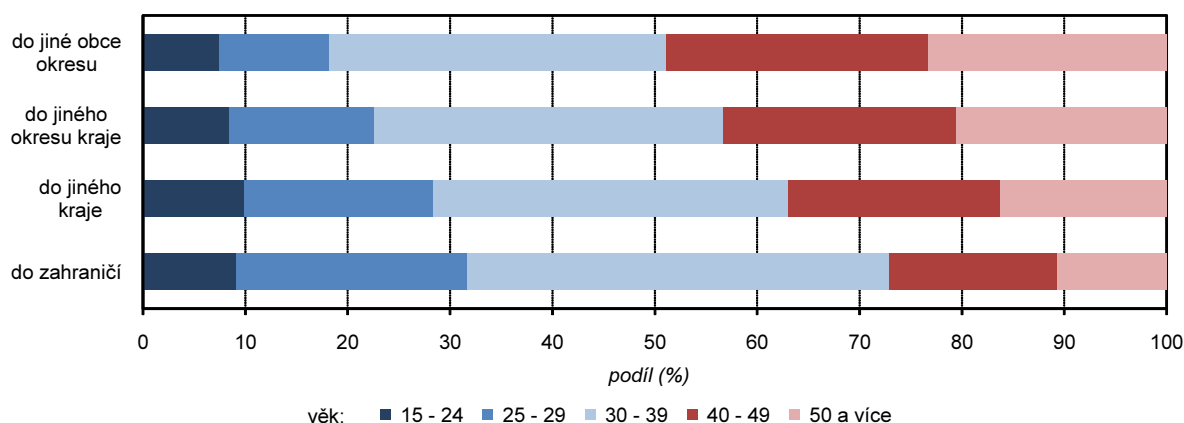
¹⁾ ze zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště

Z pohledu velikostních skupin obcí největší počet vyjíždějících do zaměstnání z obce obvyklého bydliště byl vykázán v kategorii s 1 000–4 999 obyvateli (26,9% podíl na krajském úhrnu vyjíždějících). Na typ vyjížděky má bezesporu vliv vzdálenost obce k centrům dojížděky a vzdálenost k hraničním územním celkům. V obcích do 19 999 obyvatel jednoznačně převažuje vyjížděka do jiné obce okresu, v obcích s 20 000–49 999 obyvateli (město Česká Lípa a Jablonec nad Nisou) vyjížděka do jiného okresu kraje a ve městě Liberci (jediná obec ve skupině s 50 000 a více obyvateli) pak vyjížděka do jiného kraje.

Tab. 5.1.4 Vyjíždějící do zaměstnání podle pohlaví, věku a podle okresů

	Vyjíždějící z obce	v tom (%)		v tom ve věku (%)					
		muži	ženy	15–24	25–29	30–39	40–49	50 a více	nezjištěno
Kraj celkem	41 305	57,8	42,2	8,2	13,4	33,7	23,8	20,9	0,0
v tom okresy:									
Česká Lípa	10 836	59,0	41,0	9,2	13,2	33,6	24,1	19,9	0,1
Jablonec n. N.	8 924	56,0	44,0	7,5	13,4	34,3	23,6	21,1	0,0
Liberec	13 325	59,1	40,9	8,1	13,4	34,6	23,0	20,8	0,0
Semily	8 220	56,0	44,0	7,7	13,8	31,8	24,7	21,9	0,0

Ženy převážně dojížděly, resp. docházely v rámci obce (54,5 %) a hlavním důvodem je péče o děti a domácnost. Ve všech typech prostorové vyjížděky pak převažovali muži. Z celkového počtu vyjíždějících do jiné obce okresu muži představovali 53,2 %, podíl mužů do jiného okresu kraje činil 59,1 %, do jiného kraje 68,4 % a do zahraničí 57,1 %.

Graf 5.2 Vyjíždějící z obce do zaměstnání podle věku a typu vyjížděky (ze zjištěných hodnot)

Mobilita zaměstnaných osob je závislá na věku. Mobilita zaměstnaných osob je závislá na věku – s rostoucím věkem se zvyšuje zastoupení vyjíždějících, a to od 8,4 % ve věku 15–24 let až do 33,7 % ve věku 30–39 let. V následujících věkových skupinách dochází k poklesu podílu vyjíždějících. Stejná situace platila i v dojížděci. Z pohledu prostorových typů vyjížděky mají ve všech směrech nejvyšší zastoupení osoby ve věku 30–39 let.

Tab. 5.1.5 Vyjížděka do zaměstnání podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle okresů

	Vyjíždějící z obce					Dojíždějící do obce				
	celkem	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)				celkem	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)			
		základní a bez vzdělání	střední vč. vyučení bez maturity	úplné střední s maturitou a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské		základní a bez vzdělání	střední vč. vyučení bez maturity	úplné střední s maturitou a vyšší odborné ¹⁾	vysokoškolské
Kraj celkem	41 305	4,7	32,2	42,6	20,2	35 072	5,1	33,2	42,7	18,7
v tom okresy:										
Česká Lípa	10 836	5,7	37,0	42,4	14,7	8 370	6,6	36,4	41,7	15,0
Jablonec n. N.	8 924	3,9	28,4	44,7	22,7	5 963	4,5	30,0	43,5	21,7
Liberec	13 325	5,2	31,3	40,6	22,7	13 691	4,8	31,3	42,7	21,0
Semily	8 220	3,6	31,4	43,9	20,8	7 048	4,6	35,7	43,2	16,2

¹⁾ vč. nástavbového

Ve struktuře vyjíždějících i dojíždějících převažovaly zaměstnané osoby s úplným středním vzděláním s maturitou a vyšším odborným vzděláním ...

Vzdělanostní struktura vyjíždějících do zaměstnání je ovlivněna jednak vzdělanostní strukturou obyvatelstva, jednak kvalifikačními požadavky zaměstnavatelů. Ve skladbě vyjíždějících i dojíždějících podle nejvyššího ukončeného vzdělání převažovaly ze 42,6 % (resp. 42,7 %) zaměstnané osoby s úplným středním vzděláním s maturitou a vyšším odborným vzděláním (vč. nástavbového). Další jedna třetina migrujících osob za zaměstnáním v obou směrech měla střední vzdělání vč. vyučení bez maturity.

Tab. 5.1.6 Vyjíždějící do zaměstnání podle odvětví podle okresů

	Vyjíždějící z obce	z toho odvětví (%)						
		zemědělství, lesnictví, rybářství	průmysl	stavebnictví	obchod a opravy motorových vozidel	doprava a skladování	vzdělávání	zdravotní a sociální péče
Kraj celkem	41 305	1,4	41,2	4,1	8,7	5,9	5,7	6,3
v tom okresy:								
Česká Lípa	10 836	1,3	46,1	3,9	6,8	6,3	5,1	6,0
Jablonec n. N.	8 924	0,7	36,6	4,3	10,1	5,2	6,0	6,7
Liberec	13 325	1,3	41,0	4,6	9,3	5,7	5,3	5,8
Semily	8 220	2,5	39,8	3,5	8,6	6,6	6,9	7,3

... a pracující v průmyslových odvětvích.

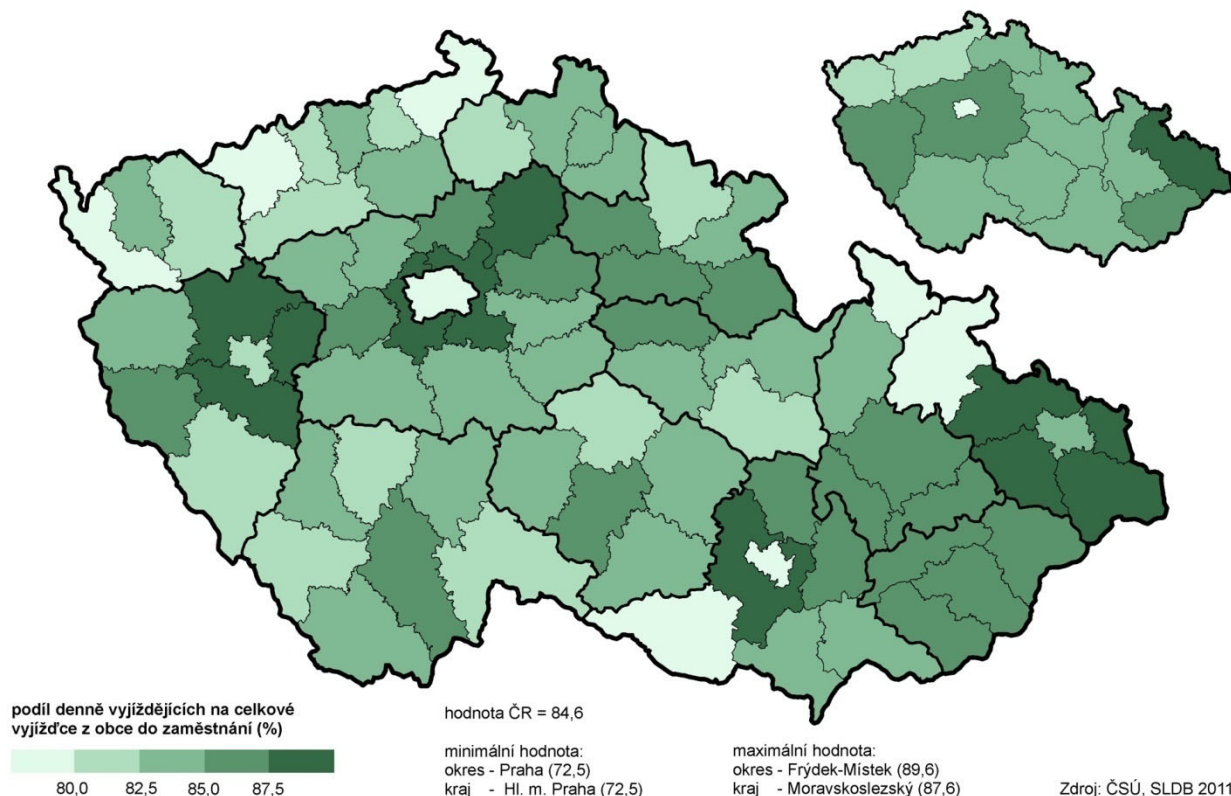
Ve struktuře vyjíždějících i dojíždějících do zaměstnání mimo obec svého obvyklého pobytu převažovali ze 41,2 % (resp. 42,2 %) ti, kteří pracovali v průmyslových odvětvích. Výrazné rozdíly můžeme pozorovat mezi okresy Libereckého kraje. Zatímco v okrese Jablonec nad Nisou podíl vyjíždějících do průmyslu dosáhl 36,6 %, v okrese Česká Lípa byl o 9,4 procentních bodů vyšší. V okrese Liberec podíl dojíždějících do průmyslu dosáhl 36,8 %, v okrese Česká Lípa byl o 10,5 procentních bodů vyšší. Druhým nejsilnějším odvětvím z pohledu vyjížděky a dojížděky je obchod a opravy motorových vozidel (se shodným podílem 8,7 %), na třetím místě figuruje zdravotní a sociální péče (6,3 %, resp. 6,7 %).

Převažuje denní vyjížděka.

Z hlediska frekvence vyjížděky převažuje denní vyjížděka. Z obcí Libereckého kraje tak vyjíždělo 83,7 % všech vyjíždějících. Podíl denně vyjíždějících žen (86,1 %) je vyšší než u mužů (82,0 %). Z hlediska okresů Libereckého kraje mírně nadprůměrný takto vyjíždějících vykázaly dva okresy – Liberec (85,0 %) a Jablonec nad Nisou (84,5 %), pod krajským průměrem se pohybuje okres Česká Lípa (82,0 %) a okres Semily (82,9 %).

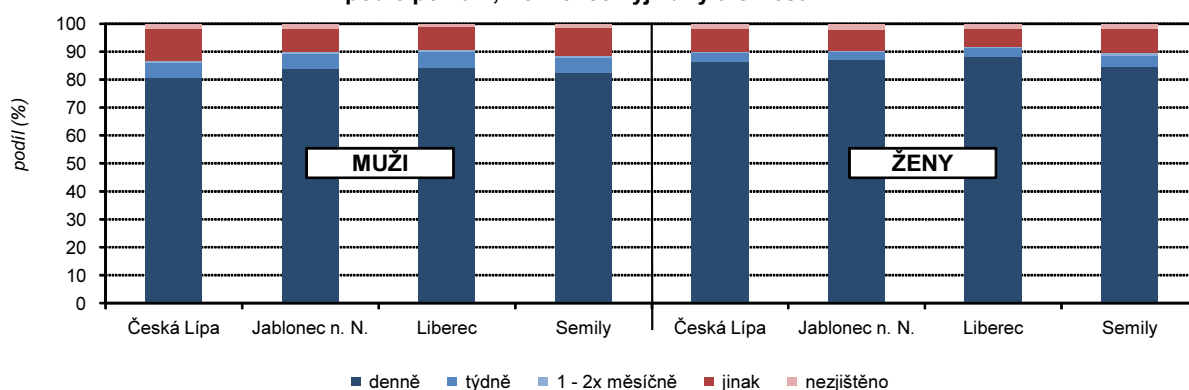
Z hlediska okresů Libereckého kraje mírně nadprůměrný podíl denně vyjíždějících vykazaly dva okresy – Liberec (85,0 %) a Jablonec nad Nisou (84,5 %), pod krajským průměrem se pohybuje okres Česká Lípa (82,0 %) a okres Semily (82,9 %).

Denní vyjíždka do zaměstnání v okresech a krajích

Více než 4 % zaměstnaných vyjíždělo za práci 1x týdně, podíl vyjíždějících 1–2x za měsíc představoval necelý 1 %, podíl vyjíždějících s jinou frekvencí necelých 9 %.

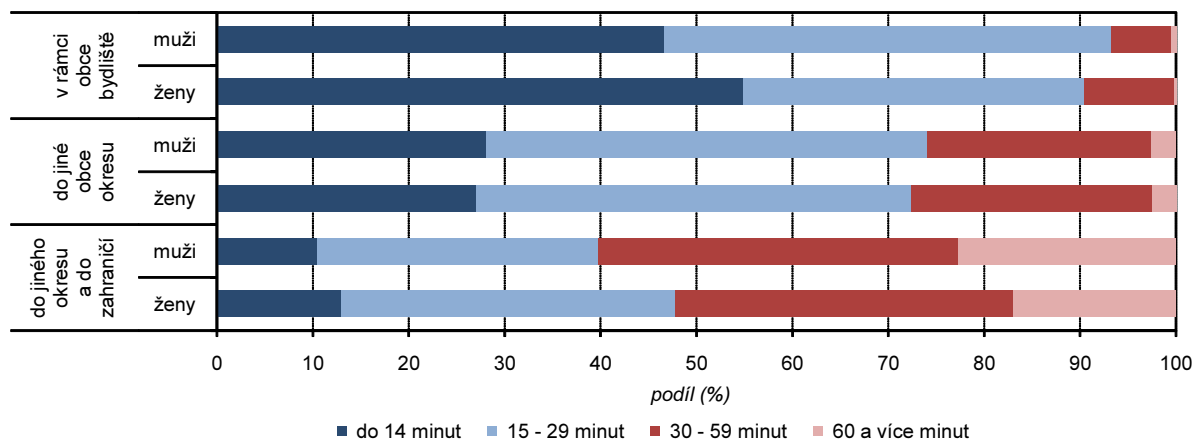
Graf 5.3 Struktura vyjíždějících za práci mimo obec podle pohlaví, frekvence vyjíždky a okresů

Dalším údajem zjišťovaným při sčítání byla doba trvání dojíždky. Ta zahrnuje celkovou dobu, která uplyne od opuštění domova (příp. místa přechodného ubytování) do vstupu na pracoviště nebo vstupu do školy (tzv. „ode dveří ke dveřím“), a to včetně pěší chůze na stanici a od stanice veřejné dopravy, čekání na příjezd, přestup apod. Největšímu počtu osob vyjíždějících do zaměstnání z okresů Libereckého kraje trvala cesta do zaměstnání 15–29 minut (30,4 %). Do 14 minut se do zaměstnání stihlo přesunout 11,1 % osob,

v rozmezí 30–59 minut 35,7 % osob. Více než hodinu trvala cesta do zaměstnání jedné pětině osob (17,0 % žen), vyšší podíly vyjíždějících s touto dobou dojížděky byly vykázány v okresech Česká Lípa (24,7 %) a Liberec (24,2 %).

Graf 5.4 Vyjíždějící do zaměstnání podle pohlaví, typu vyjížděky a času stráveného dojížděkou (ze zjištěných hodnot)

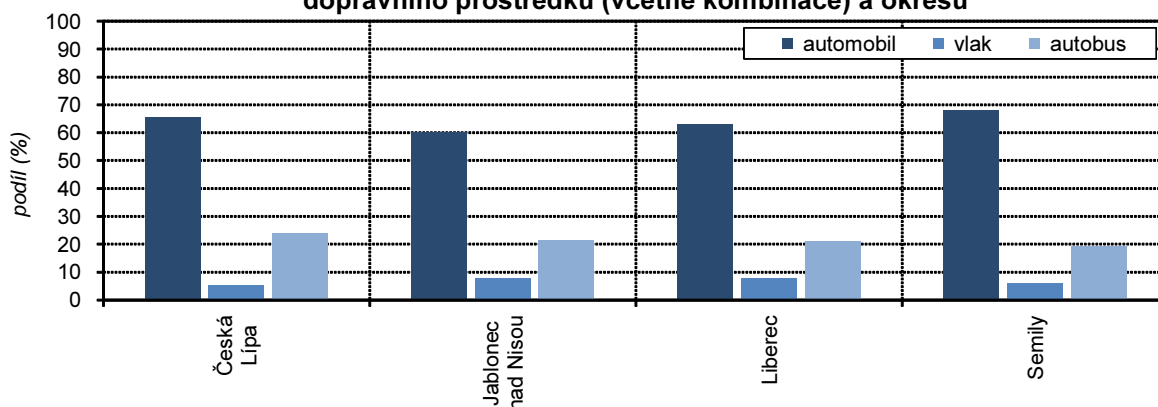

Necelým 57 % dojíždějících v rámci obce v Libereckém kraji trvala cesta do zaměstnání méně než 15 minut, 32,0 % dojíždí (dochází) v intervalu 15–29 minut, nad 30 minut pouze 9,0 % dojíždějících. Cesta mezi obcemi okresu trvá většině dojíždějících (45,1 %) 15–29 minut, 27,3 % dojíždějících se do zaměstnání přesune do 15 minut, 26,5 % dojíždějícím cesta trvá více než 30 minut. Ti, kteří dojíždějí z jiného okresu kraje či z jiného kraje, nejčastěji stráví na cestě do zaměstnání 15–29 minut (35,8 %). Zcela logicky se snižuje podíl dojíždějících do 15 minut (13,3 %) a zvyšuje podíl dojíždějících nad 30 minut (48,0 %).

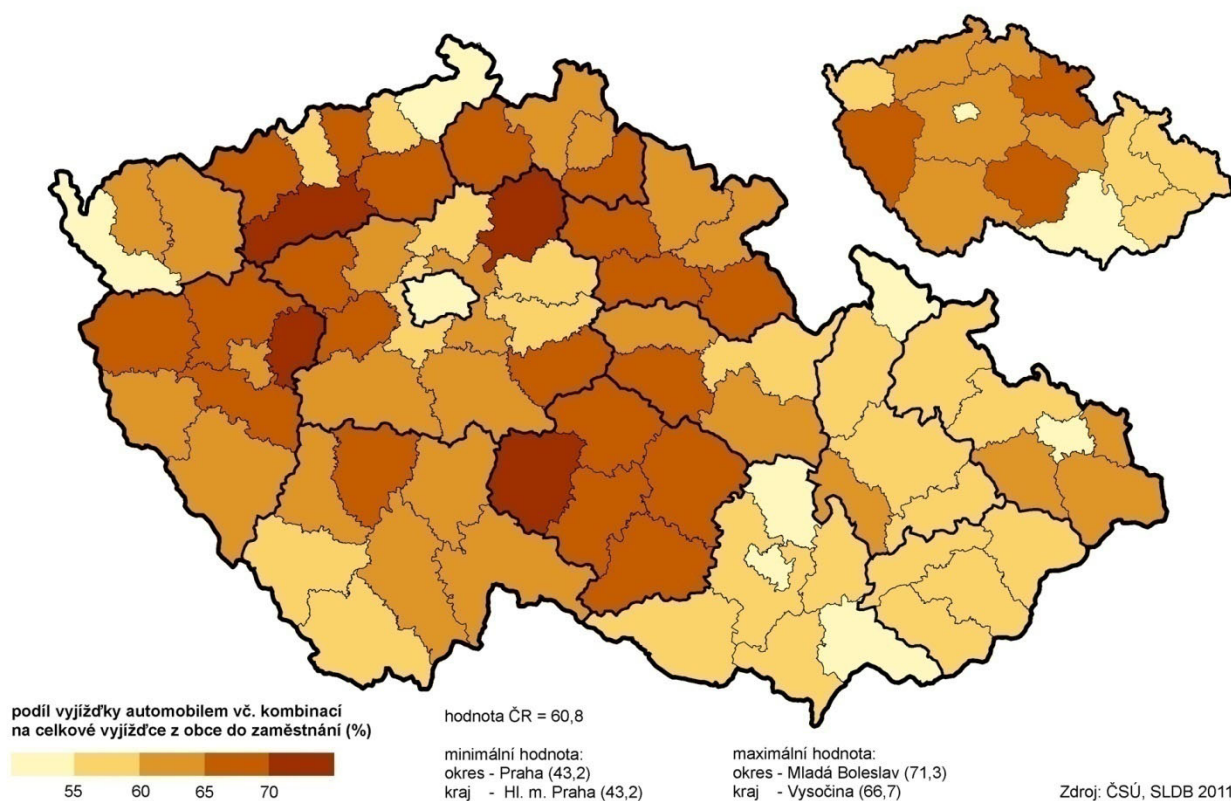
K cestě do zaměstnání je nejčastěji využíván osobní automobil.

Vyjížděku, resp. dojížděku můžeme také hodnotit z pohledu použitého dopravního prostředku, a to jak samostatného, tak v kombinaci s jiným dopravním prostředkem. Rušení regionálních autobusových a vlakových spojů vede k stále častějšímu využívání osobních automobilů. Tento dopravní prostředek (včetně kombinace s ostatními dopravními prostředky) na cestě do zaměstnání použilo 64,0 % vyjíždějících z Libereckého kraje, tj. čtvrtý nejvyšší podíl mezi kraji České republiky. Nejvyšší zastoupení vykázal Kraj Vysočina (66,7 %), nejnižší Hlavní město Praha (43,2 %). Z okresu Semily cestovalo automobilem 67,9 % vyjíždějících, v okrese Jablonec nad Nisou 60,0 %.

Graf 5.5 Vyjížděka do zaměstnání z obce bydliště podle použitého dopravního prostředku (včetně kombinace) a okresů

Vyjíždka do zaměstnání automobilem v okresech a krajích

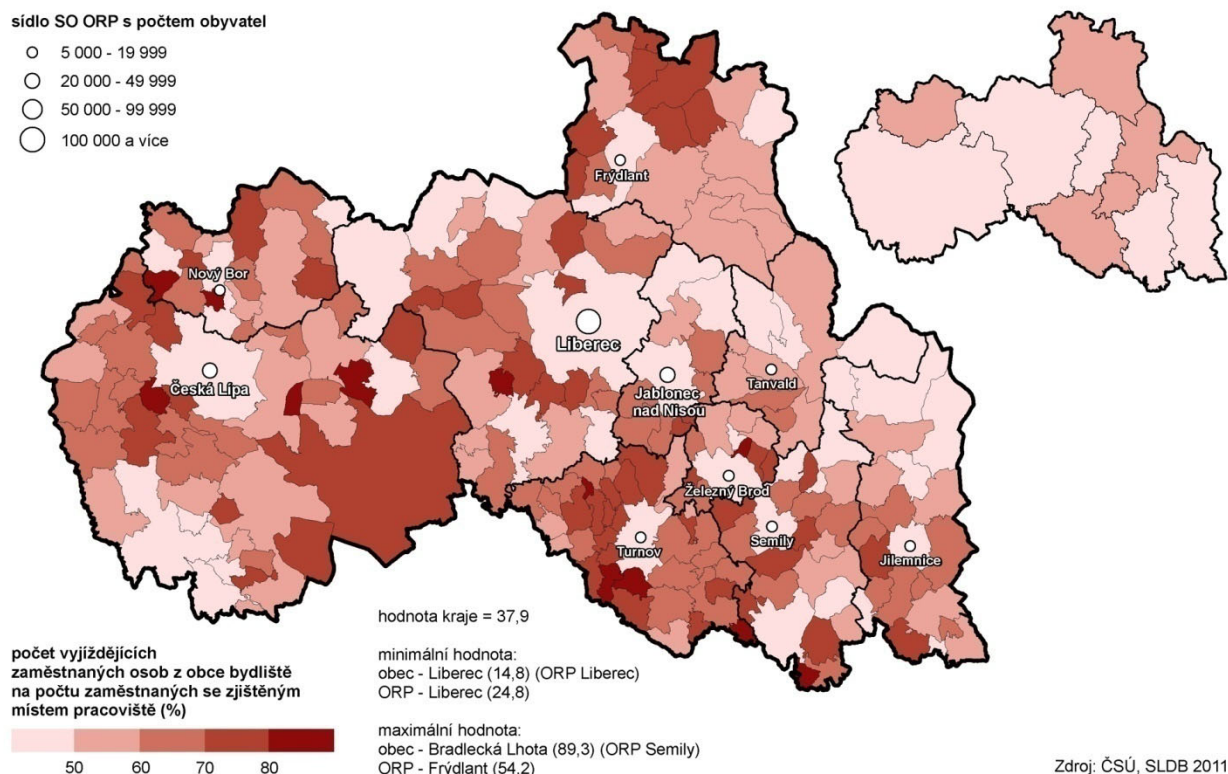

Směrový proud vyjíždky (dojíždky) je definován počtem osob vyjíždějících z obce místa obvyklého pobytu do obce pracoviště, případně do konkrétního státu při dojíždce do zahraničí. Podmínkou pro zahrnutí směrového proudu do zpracovaných výsledků byla zjištěná obec resp. zjištěný stát pracoviště. V případě vyjíždějících bylo vymezeno 5 504 proudů, z toho nejčastěji byly zastoupeny proudy s 1–9 osobami (88,3 % z uvedeného celkového počtu proudů) zahrnujících 24,1 % vyjíždějících. V pěti případech proud zahrnoval 500 a více osob (10,8 % vyjíždějících osob). V případě dojíždějících bylo definováno 4 689 proudů a také z 87,9 % převažovaly nejmenší proudy s 23,3 % dojíždějících.

Intenzita vyjížd'ky dosáhla 37,9 %.

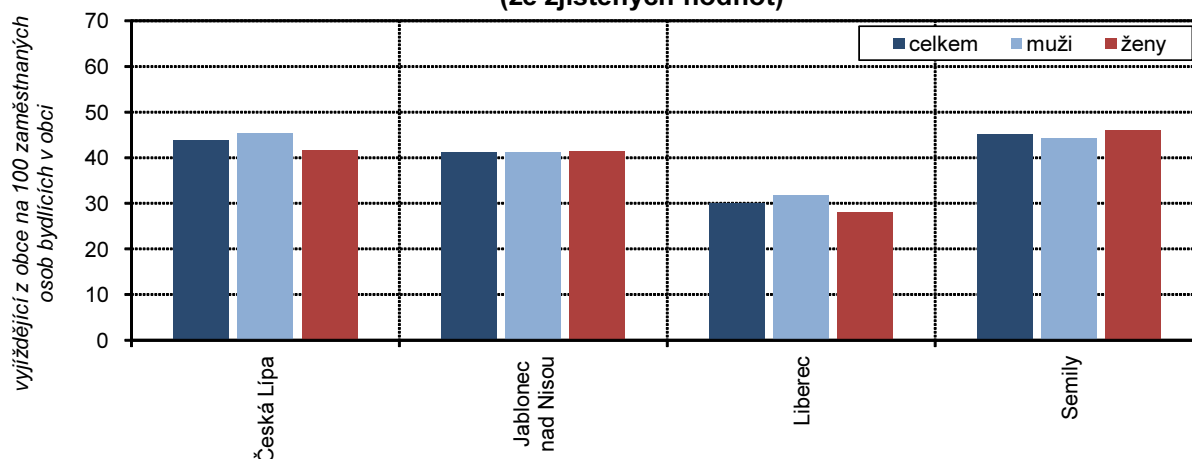
Intenzita vyjížd'ky, měřená podílem vyjíždějících zaměstnaných osob z obce bydliště na celkovém počtu zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště, dosáhla v Libereckém kraji 37,9 %. Nejnižší hodnota tohoto ukazatele mezi kraji České republiky byla vykázána v Hlavním městě Praha (6,3 %), nejvyšší ve Středočeském kraji (57,7 %). Mezi okresy Libereckého kraje se pod krajskou úroveň dostal pouze okres Liberec (30,1 %), v ostatních okresech podíl překročil 40% hranici (nejvýrazněji v okrese Semily, a to o 7,2 procentních bodů).

Vyjíždka do zaměstnání podle obcí a správních obvodů ORP Libereckého kraje (ze zjištěných hodnot)

Z pohledu velikostních skupin obcí můžeme konstatovat, že v Libereckém kraji s rostoucí velikostí obcí klesá intenzita vyjíždky, a to od 68,6 % v nejmenších obcích do 199 obyvatel do 14,8 % ve městě Liberec. Z obcí má nejvyšší podíl vyjíždějících Bradlecká Lhota z okresu Semily (89,3 %), následují dvě obce z okresu Česká Lípa – Slunečná (86,7 %) a Bohatice (86,0 %).

**Graf 5.6 Vyjíždka do zaměstnání z obcí podle pohlaví a okresů
(ze zjištěných hodnot)**

5.2. Vyjíždka a dojíždka do škol

Z celkového počtu 63 602 žáků, studentů a učňů s obvyklým bydlištěm v Libereckém kraji uvedlo místo školy s dostatečnou přesností 29 121 z nich, v případě 25 213 žáků a studentů však místo školy nebylo zjištěno vůbec.

Do škol v rámci obce docházelo 42,2 % žáků a studentů.

Podle zjištěných údajů tedy v Libereckém kraji do škol vyjíždělo výše uvedených 29 121 žáků a studentů. V rámci obce pak do školy docházelo 12 300 osob, tj. 42,2 % z celkového počtu vyjíždějících. Dalších 16 821 osob (57,8 %) za vzděláním vyjíždělo mimo obec svého obvyklého bydliště, mezi těmito studenty a žáky z 52,4 % převažovaly dívky.

Žáky základních škol, tedy děti ve věku 6–14 let, vyjíždějící mimo obec svého obvyklého bydliště reprezentovalo 3 459 osob (20,6 % vyjíždějících do škol mimo obec bydliště). Většina z nich vyjížděla do školy (82,6 %), která sídlila v okrese jejich bydliště. Naopak studenti a učni nad 15 let vyjíždějící do škol mimo obec svého bydliště (13 362 osob) za vzděláním cestovali především do jiného kraje (45,9 % studentů a učňů). Do škol v rámci okresu svého bydliště pak vyjíždělo téměř 30,0 % studentů a učňů, do jiného okresu kraje pak 23,0 % z nich a necelá 2,0 % studentů a učňů navštěvovala školy v zahraničí. Naproti tomu do obcí Libereckého kraje dojíždělo z jiných krajů 9 896 studentů a učňů starších 15 let, saldo dojížděky v této věkové skupině tak bylo záporné (tj. více osob za vzděláním z Libereckého kraje vyjíždělo, než za ním dojíždělo) a dosáhlo -3 466 osob. Záporné bylo také saldo mezikrajské dojížděky žáků do 15 let, jeho hodnota však byla výrazně nižší, tj. pouze -83 osob.

Tab. 5.2.1 Dojížděka do škol podle typu podle okresů

	Vyjíždějící z obce				Dojíždějící do obce			
	celkem	v tom (%)			celkem	v tom (%)		
		do jiné obce okresu	do jiného okresu kraje	do jiného kraje a do zahraničí		z jiné obce okresu	z jiného okresu kraje	z jiného kraje
Kraj celkem	16 821	40,3	20,5	39,3	13 272	51,0	25,9	23,0
v tom okresy:								
Česká Lípa	4 182	43,0	13,9	43,0	2 036	88,4	3,0	8,6
Jablonec n. N.	3 717	29,0	41,4	29,6	1 596	67,5	28,4	4,1
Liberec	4 965	50,3	12,5	37,2	7 266	34,4	31,7	33,9
Semily	3 957	35,3	17,7	47,0	2 374	58,8	26,3	14,9

Školu v místě svého bydliště navštěvovali nejčastěji žáci a studenti z okresu Liberec.

Poměrně významné jsou však rozdíly ve struktuře vyjíždějících v jednotlivých okresech Libereckého kraje. Nejpriznivější situace z pohledu vyjížděky do škol „panuje“ v okrese Liberec, kde v rámci obce svého obvyklého bydliště do školy docházelo téměř 57 % žáků a studentů. Opačně tomu bylo v okrese Semily, kde školu v obci svého bydliště navštěvovalo pouze 25,5 % žáků a studentů. Výsledek ovlivňuje především existence, resp. neexistence základních škol v jednotlivých obcích daného okresu. Například z celkového počtu 59 obcí v okrese Liberec fungovala základní škola v 35 z nich, naproti tomu v okrese Semily nebyla základní škola ve 30 z 65 obcí.

Do jiné obce stejného okresu vyjíždějí především žáci, studenti a učni v okrese Liberec (50,3 % vyjíždějících) a v okrese Česká Lípa (43,0 %). Výrazně nadprůměrný podíl vyjíždějících do ostatních okresů kraje vykázal okres Jablonec nad Nisou (41,4 %). Podstatnou roli v tomto případě pravděpodobně sehrává krajské město Liberec nabízející širokou škálu vzdělávacích institucí. Do jiného kraje nebo do zahraničí ve větší míře vyjíždějí žáci, studenti a učni z okresu Semily (47,0 %) a Česká Lípa (43,0 %).

V rámci malých obcí převažuje meziobecní vyjížděka.

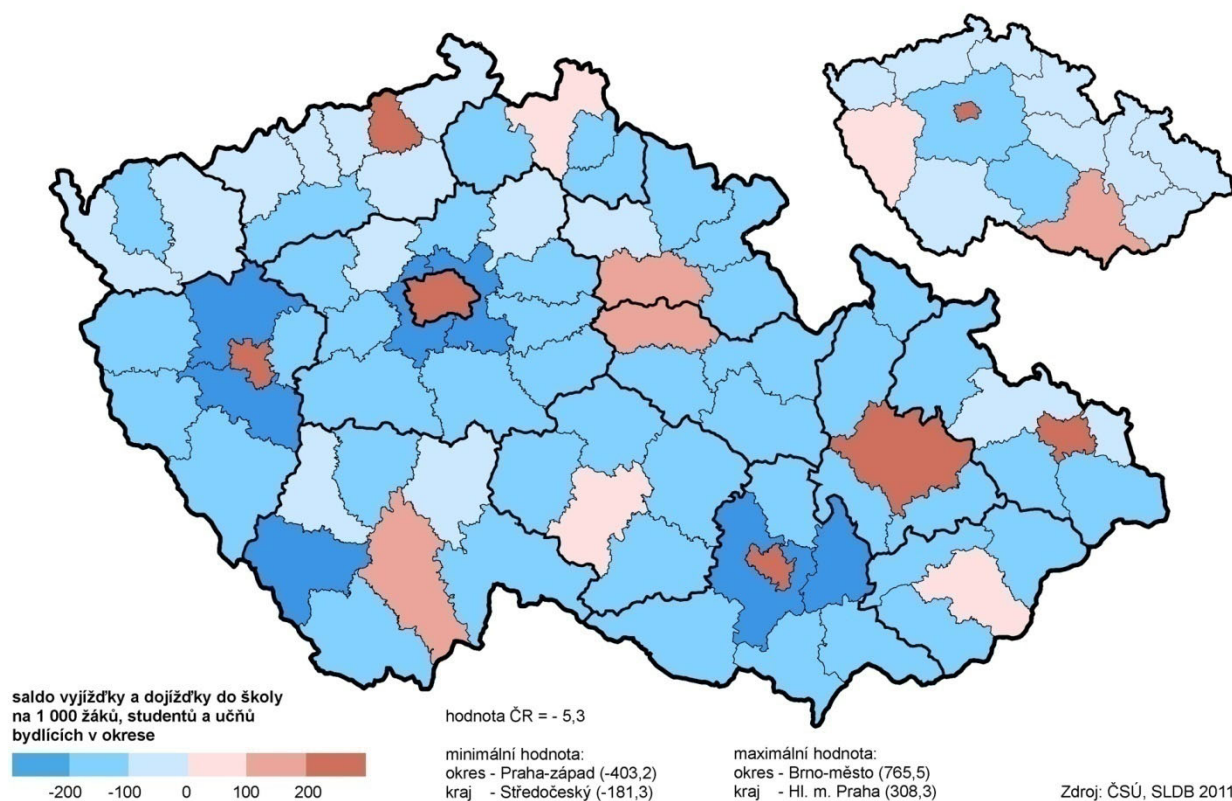
Rozdílná struktura vyjížděky je patrná také z hlediska velikosti obce. Z malých obcí do 999 obyvatel vyjíždí většina (téměř dvě třetiny) žáků, studentů a učňů za vzděláním do jiné obce okresu, školy v jiném kraji pak navštěvuje méně než čtvrtina z nich. Naopak z obcí s 20 000–50 000 a více obyvateli mimo Liberecký kraj směřuje více než polovina žáků a studentů, v případě krajského města Liberec je to dokonce téměř 70,0 % těchto vyjíždějících.

Tab. 5.2.2 Vyjíždějící do škol podle velikostních skupin obcí

	Kraj celkem	v tom obce s počtem obyvatel						
		do 199	200 –499	500 –999	1 000 –4 999	5 000 –19 999	20 000 –49 999	50 000 a více
Vyjíždějící do škol z obce bydliště	16 821	343	1 425	3 202	4 454	3 510	2 344	1 543
z nich vyjíždí (%):								
do jiné obce okresu	40,3	63,0	59,9	62,9	49,1	34,8	7,1	7,3
do jiného okresu kraje	20,5	14,0	16,8	13,4	19,1	19,9	39,4	16,8
do jiného kraje	37,4	21,3	22,6	22,9	30,7	43,4	51,0	69,9
Podíl vyjíždějících do škol z obce bydliště z úhrnu studujících (%) ¹⁾	45,3	93,5	91,2	77,8	58,0	47,2	33,7	17,1
Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících z obce (%)	66,1	79,3	80,5	78,0	69,9	62,2	54,0	41,2

¹⁾ se zjištěným místem školy

Saldo vyjížd'ky a dojížd'ky do školy v okresech a krajích

Nejvíce žáků a studentů dojíždí do škol v okrese Liberec.

Za vzděláním do Libereckého kraje v roce 2011 dojíždělo 13 272 žáků a studentů. Z prostorového hlediska dojíždělo 51,0 % žáků a studentů z jiné obce okresu, 25,9 % z jiného okresu kraje a 23,0 % z jiného kraje. Největší část výše uvedeného počtu dojíždějících žáků a studentů směřovala do škol v okrese Liberec (54,7 %).

Tab. 5.2.3 Vyjíždějící do škol podle pohlaví podle okresů

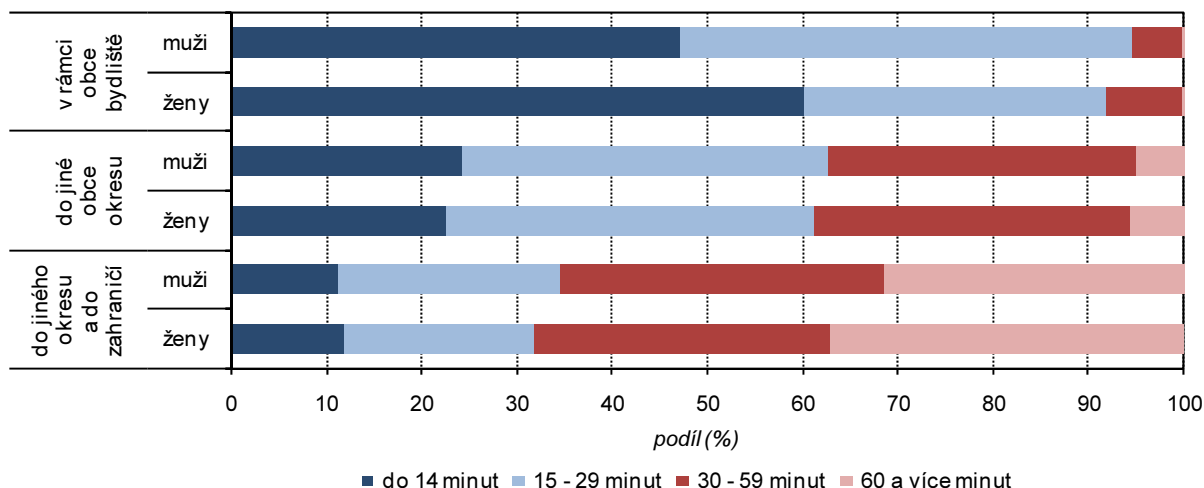
	Podíl vyjíždějících do škol z obce bydliště z úhrnu studujících (%) ¹⁾			Denně vyjíždějící do školy z obce bydliště			Podíl vyjíždějících denně z úhrnu vyjíždějících do školy z obce (%)		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Kraj celkem	45,3	43,6	46,9	11 114	5 537	5 577	66,1	69,2	63,3
v tom okresy:									
Česká Lípa	49,1	47,2	51,0	2 729	1 347	1 382	65,3	67,4	63,3
Jablonec n. N.	50,4	49,1	51,8	2 618	1 328	1 290	70,4	74,2	66,9
Liberec	33,8	32,2	35,4	3 365	1 641	1 724	67,8	70,3	65,5
Semily	60,0	58,2	61,7	2 402	1 221	1 181	60,7	64,9	56,9

¹⁾ se zjištěným místem školy

Intenzita vyjížd'ky do škol je vyšší v malých obcích.

Intenzita vyjížd'ky do škol (podíl vyjíždějících do škol z obce bydliště z úhrnu studujících se zjištěným místem školy) v Libereckém kraji dosáhla 45,3 %. Podíl vyjíždějících žen je přitom o 3,3 procentního bodu vyšší než podíl v případě mužů. V rámci okresů kraje kolísala hodnota tohoto ukazatele v rozmezí od 33,8 % (okres Liberec) do 60,0 % (okres Semily). Tato skutečnost je do značné míry ovlivněna sídelní strukturou Libereckého kraje charakteristickou vysokým zastoupením malých obcí (obce do 1 000 obyvatel tvoří téměř tři čtvrtiny obcí kraje). Obecně pak platí, že podíl vyjíždějících v menších obcích je výrazně vyšší než ve městech. Druhým faktorem ovlivňujícím vyjížd'ku za základním vzděláním je již výše zmíněná existence základní školy v příslušné obci. Mezi regiony České republiky pak nejnižší intenzitu vyjížd'ky do škol evidují v Hlavním městě Praha (5,5 %), nejvyšší ve Středočeském kraji (61,4 %). Liberecký kraj se v tomto směru mezi 14 kraji České republiky umístil na 10. pozici.

Graf 5.7 Vyjíždějící do škol podle pohlaví, typu vyjížd'ky a času stráveného dojížd'kou (ze zjištěných hodnot)

Více než 66 % dětí vyjíždí denně.

Každý den pak za vzděláním mimo obec svého obvyklého bydliště vyjíždělo 11 114 žáků, studentů a učňů (66,1 % vyjíždějících mimo obec). I v tomto případě vyjížděly častěji ženy. Nadprůměrný podíl denně vyjíždějících studujících je patrný v okrese Jablonec nad Nisou (70,4 % vyjíždějících) a Liberec (67,8 %). V rámci velikostních skupin obcí vykazuje nejvyšší podíl denně vyjíždějících kategorie 200–499 obyvatel (80,5 %). S velikostní obce podíl každodenně cestujících za vzděláním kontinuálně klesá a nejnižší vyjížd'ku tak vykazuje město Liberec (41,2 %).

Téměř 60 % žáků, studentů a učňů docházejících do školy v místě jejich bydliště tato cesta trvá méně než 15 minut, další necelá třetina z nich se do školy dostane během 15–29 minut. Bezmála 39 % studujících, kteří

za vzděláním vyjíždějí do jiných obcí okresu, než ve kterém mají bydliště, na cestě stráví více než 30 minut. Více než 50 % žáků, studentů a učňů navštěvujících školu v jiném okrese do školy cestuje více než 45 minut s tím, že 19,5 % z nich tato cesta trvá přes 1,5 hodiny.

5.3. Úhrnná bilance dojížděky do zaměstnání a do škol

Saldo dojížděky do zaměstnání a do škol je záporné.

Počet vyjíždějících za zaměstnáním a do škol z Libereckého kraje do ostatních krajů České republiky reprezentuje 15 422 osob. Mezi kraji je to po kraji Karlovarském a Plzeňském třetí nejnižší počet. Ačkoliv Liberecký kraj patří k příhraničním regionům, je na tom podobně také vyjíždka do zahraničí a počet 1 385 osob mezi ostatními regiony České republiky je druhým nejnižším. Méně osob za zaměstnáním a do škol za hranice České republiky vyjíždí již jen z Královéhradeckého kraje. I z pohledu počtu dojíždějících (tj. 7 025 osob) se Liberecký kraj řadí na předposlední místo pomyslného srovnání. Nejvíce dojíždějících logicky směřuje do místa s největší nabídkou pracovních příležitostí, tj. do Hlavního města Praha (199 360 osob). Vyjíždějící nad dojíždějícími v Libereckém kraji pak převažují o 8 397 osob, což je sedmé nejvyšší záporné saldo. Kladné saldo dojížděky evidují pouze dva kraje – Hlavní město Praha (176 028 osob) a Jihomoravský kraj (23 655 osob). Nejvyšší záporné saldo bylo zjištěno v případě Středočeského kraje (-106 474 osob).

Tab. 5.3.1 Počet vyjíždějících, dojíždějících a saldo dojížděky podle okresů

	Vyjíždějící z obce			Dojíždějící do obce			Saldo dojížděky		
	celkem	do zaměstnání	do škol	celkem	do zaměstnání	do škol	celkem	do zaměstnání	do škol
Kraj celkem	58 126	41 305	16 821	48 344	35 072	13 272	-9 782	-6 233	-3 549
v tom okresy:									
Česká Lípa	15 018	10 836	4 182	10 406	8 370	2 036	-4 612	-2 466	-2 146
Jablonec n. N.	12 641	8 924	3 717	7 559	5 963	1 596	-5 082	-2 961	-2 121
Liberec	18 290	13 325	4 965	20 957	13 691	7 266	2 667	366	2 301
Semily	12 177	8 220	3 957	9 422	7 048	2 374	-2 755	-1 172	-1 583

Saldo dojížděky do zaměstnání v kraji je záporné, kladné saldo vykazuje pouze okres Liberec.

Celkový počet vyjíždějících pouze do zaměstnání (včetně vyjížděky do zahraničí) v Libereckém kraji převýšil počet dojíždějících o 6 233 osob, kraj tedy vykázal záporné saldo dojížděky. Jediným okresem našeho kraje, který dokázal vytvořit dostatek pracovních příležitostí a vykázal aktivní saldo, byl okres Liberec (+366 osob). Ve zbývajících okresech byla vykázána záporná bilance – v okrese Česká Lípa -2 466 osob, v okrese Jablonec nad Nisou -2 961 osob a v okrese Semily -1 172 osob. Jediným krajem České republiky s bilančním ziskem je Hlavní město Praha.

V případě vyjížděky do zaměstnání vykazuje vyšší záporné saldo denní vyjíždka (3 789 osob), jiná než denní vyjíždka je pak více než 2,5krát nižší.

Zaměstnané osoby vyjíždějí za prací především do Středočeského kraje a Hlavního města Prahy.

Z Libereckého kraje vyjíždělo za zaměstnáním 10 202 osob, přičemž nejvíce do sousedního Středočeského kraje (3 307 osob, tj. 32,4 % z celkového počtu vyjíždějících). Další 29,0 % směřovalo do Hlavního města Prahy a 16,0 % do Královéhradeckého kraje, do Ústeckého kraje za prací odjíždělo necelých 8 % osob. Více než jedna desetina vyjíždějících mířila do zahraničí. Z jiných krajů do Libereckého kraje směřovalo 3 969 zaměstnaných osob. Nejvíce jich dojíždělo z Ústeckého kraje (32,0 % z celkového počtu dojíždějících), poté z Královéhradeckého (24,6 %) a Středočeského kraje (19,9 %). Zápornou bilanci má Liberecký kraj s Hlavním městem Prahou (-2 592 osob), se Středočeským (-2 516 osob), Královéhradeckým (-651 osob) a Jihomoravským (-38 osob) krajem.

Mezi okresem Liberec.....

Z okresu Liberec za prací vyjíždí 5 060 osob. Většina z nich (téměř čtvrtina) míří do okresu Jablonec nad Nisou, dalších 21,1 % vyjíždí do Hlavního města Prahy. Více než 10 % osob je zaměstnána také v okrese Semily (13,8 % vyjíždějících), v okrese Mladá Boleslav (11,8 %) a v okrese Česká Lípa (11,0 %). Mimo Českou republiku směřuje 8,0 % vyjíždějících. Z celkového

počtu 5 426 dojíždějících do okresu Liberec přijíždí téměř polovina z nich z okresu Jablonec nad Nisou, 14,5 % z okresu Česká Lípa a 13,0 % z okresu Semily. Necelá 4 % dojíždějících pochází z okresu Děčín a 3,7 % z okresu Mladá Boleslav. Nejvyšší záporné saldo dojížděky do zaměstnání má okres Liberec s Hlavním městem Prahou (-890 osob) a s okresem Mladá Boleslav (-394 osob). Velmi vysoké kladné saldo má s okresem Jablonec nad Nisou (1 457 osob), následuje okres Česká Lípa (232 osob) a okres Děčín (161 osob).

....a Jablonec nad Nisou existuje vzájemná vazba.

Z okresu Jablonec nad Nisou v souvislosti se zaměstnáním vyjíždí 4 873 osob, více než 55 % míří do okresu Liberec, 16,6 % do okresu Semily, 12,0 % do Hlavního města Prahy a 5,1 % do okresu Mladá Boleslav. Za hranice České republiky pak z toho okresu vyjíždí 4,3 % osob. Z 1 912 dojíždějících do okresu Jablonec nad Nisou jich 64,7 % přijíždělo z okresu Liberec, dalších 19,6 % z okresu Semily. Největší záporné saldo dojížděky do zaměstnání má s okresem Liberec (-1 457 osob), s Hlavním městem Prahou (-533 osob), s okresem Semily (-434 osob) a okresem Mladá Boleslav (-218 osob). Kladné saldo nad 10 osob má pouze s okresem Česká Lípa (16 osob).

Zaměstnaní z okresu Česká Lípa vyjíždějí nejčastěji do okresu Mladá Boleslav.

Počet vyjíždějících za zaměstnáním z okresu Česká Lípa představovalo 4 408 osob. Téměř 35 % těchto osob směřovalo do okresu Mladá Boleslav, 18,4 % do Hlavního města Prahy, 17,9 % mělo práci v okrese Liberec a 8,7 % v okrese Děčín. Mimo území České republiky pracovalo 6,6 % vyjíždějících. Počet dojíždějících za zaměstnáním v okrese Česká Lípa dosáhl 1 942 osob. V tomto případě se z 39,1 % jednalo o osoby z okresu Děčín, 28,6 % dojíždějících pocházelo z okresu Liberec. Největší záporné saldo dojížděky do zaměstnání má okres Česká Lípa s okresem Mladá Boleslav (-1 443 osob), s Hlavním městem Prahou (-734 osob) a s okresem Liberec (-232 osob). Významnou pozitivní bilanci má s okresem Děčín (377 osob).

Okres Semily má vazbu na Trutnovský okres.

Nejméně vyjíždějících za zaměstnáním (v porovnání s ostatními okresy Libereckého kraje) evidují v okrese Semily (3 814 osob). Největší část uvedených osob vyjížděla za prací do okresu Trutnov (21,8 % vyjíždějících). Dále pak do okresu Liberec (18,4 %), Jičín (14,7 %), Hlavního města Prahy (13,1 %) a Mladá Boleslav (10,5 %). Práci v zahraničí uvedla 4,4 % vyjíždějících. Za zaměstnáním do okresu Semily dojíždělo 2 642 osob. Jednalo se zejména o osoby z okresu Jablonec nad Nisou (30,6 %) a Liberec (26,3 %). Dalších 16,7 % dojíždějících pocházelo z okresu Jičín. Nejvyšší záporné saldo dojížděky do zaměstnání v okrese Semily bylo vykázáno ve vztahu k okresu Trutnov (-572 osob), Hlavnímu městu Praze (-435 osob) a k okresu Mladá Boleslav (-217 osob). Významné kladné saldo dojížděky má ve vztahu k okresu Jablonec nad Nisou (434 osob).

Saldo dojížděky do škol v Libereckém kraji je záporné, pouze v okrese Liberec nabývá kladné hodnoty.

Počet vyjíždějících do škol v Libereckém kraji převýšil počet dojíždějících o 3 549 osob a kraj tak vykázal záporné saldo dojížděky. Z hlediska meziokresního srovnání bylo aktivní saldo dojížděky do škol zjištěno pouze v okrese Liberec (+2 301 osob). Zbývající okresy reprezentuje záporná bilance – v okrese Česká Lípa -2 146 osob, v okrese Jablonec nad Nisou -2 121 osob a v okrese Semily -1 583 osob. Kladné saldo dojížděky do škol bylo evidováno pouze ve 3 krajích České republiky – v Hlavním městě Praze, Jihomoravském a Plzeňském kraji. Záporné saldo dojížděky do škol v Libereckém kraji bylo ve srovnání s ostatními kraji 7. nejvyšší.

U vyjížděky do škol bylo zjištěno vyšší záporné mezikrajské saldo u vyjíždějících jinak než denně (-2 015 osob) než u denních vyjíždějících (-1 188 osob).

V kraji je málo pracovních příležitostí.

Při sčítání v roce 2011 bylo v Libereckém kraji obsazeno 176 657 pracovních míst, v přepočtu na 1 000 zaměstnaných připadlo 966 těchto míst. Tento relativní ukazatel převýšil hodnotu 1 000 pouze v jediném okrese Libereckého kraje, a to v okrese Liberec (1 005).